

Vedlegg II: Kommentarer til Sokkeldirektoratets forslag til Forskrift om datainnsamling og dokumentasjon i mineralvirksomhet på kontinentalsokkelen

Under kommenteres paragrafer som berører forhold innenfor våre ansvarsområder. For enkelte av paragrafene har vi konkrete forslag til justering av ordlyden, mens for andre paragrafer er det kun lagt inn kommentarer. Kommentarene er overordnet og knyttet til hvordan miljødata bør håndteres i forskriften. Foreslåtte endringer i ordlyd til enkelte av paragrafene er ikke dekkende for våre samlede kommentarer til forskriftsutkastet. Vi foreslår omformulering av en del paragrafer, og presiserer at avklaringer på hvordan miljøhensyn og miljødata skal dekkes i de endelige forskriftene, bør gjøres i samarbeid med Miljødirektoratet.

Overordnet mener vi det bør framgå i forskriften hva som er hjemmelen for fastsettelse av forskriften.

Kommentarer til § 1 Formål:

Det står i høringsnotatet at Sokkeldirektoratet vil kunne gi utfyllende veiledere til forskriften. Miljødirektoratet ber om å bli involvert i utformingen av veiledere som omfatter miljødata.

Kommentarer til § 2 Virkeområde:

Høringsnotatet presiserer at virkeområdet for forskriften tilsvarer havbunnsmineralloven § 1-2. I lovens § 1-2 står det at loven gjelder virksomhet knyttet til undersøkelse og utvinning av mineralforekomster på havbunnen og grunnen under denne.

ED skriver i sitt høringsnotat at forskrift til havbunnsmineralloven i hovedsak er avgrenset til bestemmelser fastsatt for første fase. I denne fasen skal det gjøres undersøkelser og datainnsamling, ikke utvinning. Departementet tar sikte på å senere fastsette nærmere bestemmelser om blant annet innlevering og godkjenning av plan for utvinning av mineralforekomster, herunder om konsekvensutredning som skal gjøres i forbindelse med slik plan.

Dersom tilsvarende gjelder for forskrift om datainnsamling og rapportering, bør det framgå at forskriften er saklig avgrenset til undersøkelser og datainnsamling i første fase. Dersom forskriften kommer til anvendelse også for utvinning, bør ambisjonsnivået for rettighetshavers "plikt" til innsamling av miljødata, gjelde de samlede forventninger til kunnskapsinnhenting i både undersøkelses- og utvinningsfasen, i tråd med Stortingets ambisjoner. Se for øvrig overordnede kommentarer.

Kommentarer til § 5 Melding i forbindelse med undersøkelse:

Som beskrevet i høringsnotatet, er formålet med en slik "melding" å legge til rette for god sameksistens med andre næringer ved å informere aktuelle myndighetsorganer om planlagt aktivitet og status på gjennomføringen av undersøkelsen.

Melding i forbindelse med undersøkelser, gjelder slik vi leser det sameksistens med andre næringer, og bør ikke inneholde vurderinger av miljøpåvirkning. Informasjonskravet må gjenspeile formålet med bestemmelsen. Informasjonen om miljøvirkninger og eventuell skade på sårbare miljøverdier bør være en del av søknaden om undersøkelses- eller utvinningstillatelse, eller en søknad om godkjenning av undersøkelsesprogram, slik vi har foreslått i overordnede kommentarer. Vi viser for øvrig til overordnede kommentarer.

Kommentar til § 8 Krav ved gjennomføring av seismiske undersøkelser:

I området som er åpnet for mineralaktivitet kan det forventes vandring og forekomster av hval. Hvorvidt metodene som vil brukes for undersøkelser av havbunnsmineraler vil kunne forstyrre hval må vurderes, og tilsvarende bør behov for tiltak for å hensynta hval vurderes. Bruk av sjøpattedyrobservatør kan være et slikt tiltak. Vi mener det i forskriften bør gis mulighet til å stille slike vilkår, dersom det viser seg nødvendig og hensiktsmessig i forhold til ev. påvirkning fra fremtidige undersøkelsesaktivitet. Behov for å styrke reguleringen av seismikkaktivitet i forhold til marine pattedyr, er også til vurdering for seismikkaktivitet knyttet til petroleumsaktiviteten (ref. Miljødirektoratet rapport M-1926/2021).

Kommentarer til § 13 Innsamling av miljørelaterte data og prøver:

Det bør komme tydelig fram i forskriftsteksten at krav til innsamling av miljørelaterte data og prøver skal fastsettes i samråd med Miljødirektoratet. Forskriften bør være overordnet, mens detaljerte krav bør stilles i arbeidsprogram og/eller retningslinjer. Etter vårt syn bør det etableres rutiner for å sikre samordning mellom Sjøkeldirektoratet og Miljødirektoratet. Dette er nærmere omtalt i de overordnede kommentarene under "Håndtering av miljødata".

Kommentarer til § 14 Metoder for undersøkelse:

Det er usikkerhet knyttet til miljøvirkninger av undersøkelsesaktivitet. Etter vårt syn bør derfor alle undersøkelser omsøkes, saksbehandles og godkjennes. Det er ikke nødvendigvis metodene i seg selv som avgjør om undersøkelser har virkning på miljø. Lokalitet, omfang, samtidighet og andre faktorer er også avgjørende for miljøpåvirkningen. Spesielt i oppstartsfasen av en ny næring vil det være det viktig med grundig behandling av alle saker.

Som påpekt mer grundig i våre overordnede kommentarer foreslår vi at det utarbeides krav til innsending av undersøkelsesplaner. Denne planen bør sendes på høring til berørte myndigheter i tilstrekkelig tid før undersøkelser, og godkjennes av myndighetene etter havbunnsmineralloven, før undersøkelser finner sted.

Hele paragrafen bør omformuleres, og ses i sammenheng med andre relevante paragrafer slik at forskriftene samlet sett gir tilstrekkelige bestemmelser for å ivareta miljøhensyn i undersøkelsesfasen.

Kommentarer til § 15 Prøvetaking av aktive hydrotermale strukturer:

Vi viser til overordnede kommentarer. Vi mener det bør fremgå av forskriften at rettighetshaver skal unngå fysisk prøvetakning av eller på aktive hydrotermale strukturer så langt som mulig, og at behov for prøvetaking av eller på aktive hydrotermale strukturer må begrunnes særskilt. En

slik begrunnelse kan eksempelvis fremgå av søknad om godkjenning av undersøkelsesprogram, som foreslått av oss.

Kommentarer til § 16 Kartleggingsprogram:

Vi mener et kartleggingsprogram som sendes inn to uker før undersøkelse har begrenset verdi. Det gir ikke rom for myndighetsbehandling av programmet.

Som påpekt mer grundig i våre overordnede kommentarer, foreslår vi at det utarbeides et krav til innsending av undersøkelsesplaner. Slike planer bør sendes på høring til berørte myndigheter i tilstrekkelig tid før undersøkelser, og godkjennes av myndighetene etter havbunnsmineralloven, før undersøkelser finner sted.

Paragrafen bør omformuleres, og ses i sammenheng med andre relevante paragrafer slik at forskriftene samlet sett gir tilstrekkelige bestemmelser for å ivareta miljøhensyn i undersøkelsesfasen.

Kommentarer til § 17 Program for avgrensning av forekomst:

Som påpekt mer grundig i våre overordnede kommentarer foreslår vi at det utarbeides krav til innsending av undersøkelsesplaner. Denne planen bør sendes på høring til berørte myndigheter i tilstrekkelig tid før undersøkelser, og godkjennes av myndighetene etter havbunnsmineralloven, før undersøkelser finner sted.

§ 17 bør omformuleres, og ses i sammenheng med andre relevante paragrafer slik at forskriftene samlet sett gir tilstrekkelige bestemmelser for å ivareta miljøhensyn i undersøkelsesfasen.

Kommentarer til § 21 Rapportering av videofilm og stillbilder:

Hvilken kvalitet og standarder som kreves for å sikre at videofilm og stillbilder er egnet til å identifisere og vurdere miljørelaterte forhold bør avklares med Miljødirektoratet, i samråd med relevant fagekspertise.

Kommentarer til § 22 Rapportering av miljørelaterte data:

Vi anbefaler at det på nåværende tidspunkt settes et overordnet krav om rettighetshavers plikt til å rapportere miljørelaterte data. Etter vårt syn er det per nå ikke avklart om det er mest hensiktsmessig at miljørelaterte data fra undersøkelsesaktivitet skal sendes til Sjøkeldirektoratet, eller om allerede etablerte systemer for mottak av lignende data bør benyttes. Dette er nærmere omtalt i overordnede kommentarer under "Håndtering av miljødata".

Vi anbefaler derfor at rettighetshaver skal rapportere miljørelaterte data i henhold til spesifisering i arbeidsprogram, noe som gir mer rom for dialog og samarbeid om disse problemstillingene. Det kan også være aktuelt at man i arbeidsprogram henviser til relevante veiledere som skal følges.

Dersom forskriftsteksten likevel skal liste opp eksempler på miljørelaterte data må biologi legges til under punkt c). Vi anbefaler også at tolkede habitatdata fra visuelle data (video/stillbilder) og

akustiske undersøkelser presiseres som et punkt e). Hva som ligger i andre vanndata bør også utdypes, eventuelt strykes da dette ikke er en uttømmende liste.

Kommentarer til § 24 Rapportering av tolkede data:

Vi mener at det bør fremkomme at § 24 omfatter ressursdata. Vi anbefaler at krav til rapportering av tolkede miljørelaterte data bør være dekket av § 22, og detaljeres i arbeidsprogram. Også her kan det være aktuelt å utarbeide veiledning som kan vises til i arbeidsprogrammet.

Kommentarer § 26 Innsendelse av fysiske prøver og preparater fra andre undersøkelser enn boring:

Det er naturlig at Sjøkeldirektoratet mottar og oppbevarer prøver nevnt i punkt a til c, som de også gjør for petroleumsvirksomheten. Vi mener det ikke er opplagt at de også skal ta imot biologiske prøver for havbunnsmineralvirksomhet. Det er viktig at de biologiske prøvene oppbevares korrekt og at de brukes aktivt for å bygge opp kunnskapen i dyphavet. Vi foreslår derfor at punkt d) biologiske prøver slettes, og at det legges inn et nytt punkt "Biologiske prøver skal sendes til egnet mottaker for håndtering og lagring av denne typen data."

Vi påpeker viktigheten av å bygge opp gode referansesamlinger som støtte til artsidentifiseringer, både tradisjonell taksonomi og eDNA, samt sikre beleggsmateriale av alle arter som rapporteres fra undersøkelsene. Dette er særlig viktig for dyphavet hvor artskunnskapen er begrenset og usikkerheten stor. Mens referansesamlinger inneholder utvalgte individer som "karakterorganismer" for identifisering, er beleggsmateriale dokumentasjon for artslistene i samlingen. I denne sammenheng er det naturlig å peke på de naturhistoriske museene som har et profesjonelt apparat for å oppbevare og skjøtte biologisk materiale, men trenger å tildeles ressurser til dette. Museene kan også administrere henvendelser om bruk av materialet av andre interessenter.

Kommentarer til § 30 Uttak fra Sjøkeldirektoratets lagrede prøvemateriale:

Dersom biologisk materiale besluttet levert til andre enn Sjøkeldirektoratet i tråd med våre kommentarer til § 26 over, bør det gjøres klart i forskriften at bestemmelsene i § 30 ikke gjelder biologisk materiale.